

Dr.h.c. prof. RNDr. Milan Ružička, DrSc. – emeritný profesor Fakulty prírodných vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre

Prof. RNDr. Libor Vozár, CSc., rektor Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, dňa 11. apríla 2011 udelil čestný titul „profesor emeritus“ dr.h.c. prof. RNDr. Milanovi Ružičkovi, DrSc. Čestný titul „profesor emeritus“ môže udeliť rektor na návrh vedeckej rady univerzity v zmysle zákona o vysokých školách (§ 78 a § 12 ods. 1 písm. n) za významné prínosy v oblasti vedy alebo umenia a vzdelávania profesovi staršiemu ako 65 rokov, ktorý skončil pracovný pomer s univerzitou ako riadny profesor, a ktorý sa naďalej vedecky a pedagogicky aktivizuje. V podmienkach UKF v Nitre bol čestný titul „profesor emeritus“ udelený po prvý raz.

Profesor M. Ružička ako vedecká osobnosť

Vedecký a pedagogický prínos profesora M. Ružičku pre rozvoj krajinskej ekológie je potrebné chápať ako výsledok v kontexte celkového dlhodobého vedeckého vývoja jeho osobnosti. Štúdium biológie a geografie a neskoršie špecializácie v geobotanike, sa stali pre profesora M. Ružičku vynikajúcim odrazovým mostíkom pre jeho ďalšiu vedeckú kariéru. Geobotanický výskum Slovenska a špeciálne Záhorskej nížiny, na ktorej zrejme vedecky vyrastal, dokumentuje celý rad štúdií, z ktorých treba predovšetkým vyzdvihnúť monografie zaoberajúce sa pôdnoekologickými a geobotanickými pomermi lesných spoločenstiev v oblasti pieskov Záhorskej nížiny. Počas geobotanické-

ho výskumu venoval tiež pozornosť sledovaniu metodiky syntetického spracovania fytoecologických zápisov, ako aj stavu geobotanickej kartografie v bývalej ČSSR. Takto získané bohaté teoreticko-metodické a empirické skúsenosti geobotanického charakteru spolu s fytoecologickým mapovaním viacerých území na Slovensku akoby mu pomohli otvoriť dvere do celej krajiny, a tým súčasne rozšíriť jeho biologický obzor o nový holisticko-krajinársky pohľad, ako aj uvedomiť si komplexnosť prírodovedných výskumov. Tento moment zákonite viedol profesora M. Ružičku k zavedeniu dovtedy na Slovensku viac-menej neznámeho pojmu biológia krajiny, ako medzistupňa neskoršieho termínu ekológia krajiny, resp. krajinná ekológia. Odtiaľ už nebolo veľmi ďaleko k tvorbe a ochrane krajiny a životného prostredia. Vyššie zmienaná pojmová a myšlienková postupnosť od geobotaniky, cez biológiu krajiny, ekológiu krajiny, tvorbu a ochranu krajiny, tvorbu a ochranu životného prostredia, krajinnoekologické plánovanie až po environmentálne plánovanie výrazne poznačila celoživotnú vedeckú dráhu profesora.

Profesor M. Ružička je špičkovým pracovníkom v ekológii a environmentalistike. Je zakladateľom krajinnoekologickej školy, zamierenej na krajinnoekologické plánovanie. Systematickou a cieľavedomou výchovou mladých poslucháčov vysokých škôl vytvoril za obdobie

40 rokov krajinnoekologickú školu a kolektív špecialistov z rôznych disciplín, ktorý je schopný riešiť vysoko náročné úlohy technické aj praktické v oblasti krajinnoekologického plánovania a environmentálnej ekológie. Ohlas majú jeho práce v domácej literatúre (viac ako 760 citácií), ale aj v SCI (viac ako 300 citácií). Základné princípy metódy LANDEP boli v plnom rozsahu zahrnuté do jednej z dvoch svetových učebníc krajinskej ekológie.

Profesor M. Ružička ako vedecký redaktor

Veľkú pozornosť venoval profesor M. Ružička najmä edičným otázkam biologických, lekárskejších a poľnohospodárskych vied, od roku 1952 bol členom edičných orgánov SAV a iných vydavateľstiev. V rokoch 1961 až 1986 vykonával funkciu odborného redaktora časopisu Biológia. Založil a redigoval od roku 1955 Edíciu Biologické práce, od roku 1965 Edíciu Problémy biológie krajiny, od roku 1972 Edíciu Acta Geobiologicae. V roku 1967 sa ako spoluzakladateľ stal hlavným redaktorom časopisu Životné prostredie (do roku 1977 a od roku 1991 do 2007). V roku 1982 založil a vykonával funkciu hlavného redaktora medzinárodného časopisu Ekológia (Bratislava). Od založenia časopisu Environmental Pollution, Urban Ecology a Landscape Ecology bol desať rokov členom medzinárodných redakčných rád týchto časopisov.

Profesor M. Ružička ako pedagogická osobnosť

Profesor M. Ružička bol vnútorne presvedčený o potrebe výučby ekologických a environmentálnych predmetov na vysokých školách. Bojoval za výučbu takých predmetov, ako je krajinná ekológia, krajinné plánovanie, ekológia environmentálnych systémov – lesných, poľnohospodárskych a urbanizo-

vaných. Logickým vyústením tejto snahy bola v roku 1992 spolupráca s Vysokou školou pedagogickou v Nitre (Univerzitou Konštantína Filozofa v Nitre) pri vytvorení študijného odboru Ekológia – pre študentov učiteľského zamerania a Environmentalistika – pre študentov jednodborového štúdia. Navrhol systém praktického seminárneho štúdia, ako formu tvorivej práce študentov a aktívnu prípravu na diplomovú prácu a terénne cvičenia, kde sa v plnej miere prejavili praktické skúsenosti uznávaného vedca, vedúceho vedeckého pracovníka, jeho logická predvídavosť a rozhodovanie. Pripravil vznik Katedry ekológie a environmentalistiky Fakulty prírodných vied v roku 1994 a desať rokov bol jej vedúcim. Bol predsedom alebo členom komisií pre obhajoby dizertačných prác v odbore 15–21–9 Ekológia a 15–38–9 Environmentalistika, členom komisie pre vedný odbor 41–10–9 Meliorácie, v súčasnosti je členom komisie pre obhajoby doktorandských záverečných prác v študijnom odbore 4.3.1 Ochrana a využívanie krajiny a členom komisie pre rigorózne skúšky v odbore 1.1.1 Učiteľstvo akademických predmetov – Ekológia a 4.3.1 Ochrana a využívanie krajiny, študijný program Environmentalistika a Ekológia a členom Akreditačnej komisie FPV. Od 1. 1. 2004 pôsobí profesor M. Ružička na Katedre ekológie a environmentalistiky FPV UKF v Nitre ako profesor v študijnom odbore 4.3.1 Ochrana a využívanie krajiny. Zabezpečuje výučbu vo všetkých stupňoch vysokoškolského štúdia.

Za svoj profesionálny život, za vedecké práce a uplatňovanie výsledkov do praxe, získal profesor M. Ružička viac ako 90 ocenení, uznaní a ďakovných listov.

Zopár slov profesora M. Ružičku

Naša minulosť je to, čo je v nás a z čoho je tvorené naše povedomie.

Kto nemá, alebo nepozná minulosť, žije bez koreňov a vegetuje v prítomnosti, ktorej budúcnosť je neistá. Spomienky na minulosť udržuujú našu dušu a vedomie v prítomnosti a umožňujú uvažovať o budúcnosti.

Vedec musí hľadať vedeckú pravdu a ak ju pozná, musí za ňou stáť a bojovať za ňu celou svojou osobnosťou. V tom spočíva aj angažovanosť vedca. Poznanie pravdy pomáhať aplikovať do praxe i do vedomia ľudí.

Podujatie „Krajiny Zeme“

Pri príležitosti odovzdania čestného titulu „emeritný profesor UKF v Nitre“ prof. RNDr. Milanovi Ružičkovi, DrSc. sa dňa 3. mája 2011 v priestoroch Katedry ekológie a environmentalistiky FPV UKF v Nitre konal seminár v rámci ktorého Ing. Lenka Gondová (vnučka profesora M. Ružičku) predniesla zaujímavú ilustrovanú prednášku „Diverzita krajiny“ a otvorila výstavu fotografií

„Na rozhraní vody a zeme“. V ďalšom programe profesor M. Ružička predstavil úvahu na tému „Krajina v čase a priestore“ a zbierky esejí „Rozhovory o človeku a prírode VII., VIII.“. Zbierky esejí symbolicky, lupeňmi červených ruží, do života uviedli prof. RNDr. Mária Bauerová, CSc., prorektorka UKF v Nitre, prof. RNDr. Ľubomír Zelenický, CSc., dekan FPV UKF v Nitre a prof. RNDr. Juraj Hreško, PhD., vedúci Katedry ekológie a environmentalistiky. Na podujatí sa zúčastnili bývalí i terajší kolegovia a študenti z rôznych vedeckých a vysokoškolských pracovísk, priatelia aj rodinní príslušníci.

Doc. Mgr. Ivan Baláž, PhD.,
ibalaz@ukf.sk

Katedra ekológie a environmentalistiky Fakulty prírodných vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, Tr. A. Hlinku 1, 949 74 Nitra

Udelenie čestného titulu profesor emeritus profesovi Milanovi Ružičkovi (v strede). Zľava: prof. RNDr. Ľubomír Zelenický, CSc., dekan FPV UKF, prof. RNDr. Mária Bauerová, CSc., prorektorka UKF, prof. RNDr. Libor Vozár, CSc., rektor Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre a prezident Slovenskej rektorskej konferencie a prof. RNDr. Juraj Hreško, PhD., vedúci Katedry ekológie a environmentalistiky FPV UKF. Foto: archív autora

